

Szocialista munkamozgalmakkal az MSZMP XI. kongresszus határozatainak jobb megvalósításáért

Lex Mihály ezredes

Az MN Központ Hadtápa a különböző rendeltetésű, az MNHF-ség szolgálati alárendeltségébe tartozó intézetek, csapatok és szervek széles hálózatán keresztül alapvető forrását képezi az MN szerteágazó feladatokkal jellemzett hadtápbiztosításának békében és háborúban egyaránt. Az egyes intézetek működési mechanizmusuk, a Központ Hadtápa feladatrendszerében elfoglalt munkájuk jellege szerint is nagyon változatos és egymástól eltérő szervezeteket alkotnak. Állományába – a reá háruló feladatok jellege szerinti differenciáltsággal – jelentős számú katona és polgári dolgozó tartozik. Ezen belül a hadtápszolgálat minden egyes alapvető funkciójára – a korszerű munkamegosztás szerint – számos speciális felkészültségű szakemberrel rendelkezik: orvosok, mérnökök, közgazdászok, egészségügyi és műszaki középkaderek, speciális el-látók, kiszolgálók, szállítók, üzemszervezők, gyermekpedagógusok és gondozók, szakmunkások, különböző kiegészítő munkakörökben dolgozók stb.

Ezek egyenkénti és együttes munkájának szervezettsége, hatásfoka, erkölcsi-politikai arculatának alakulása egyik meghatározó tényezője az MN egésze harc-készültségének, felkészültségének az alaprendeltetésből fakadó feladatok végrehajtására.

Ez az egyértelmű felelősség, s az ebből fakadó cselekvési tudatosság tükröződik a Központ Hadtápa személyi állományának szemléletében és tevékenységében. A parancsnoki állomány, törzsek, párt-, KISZ- és szakszervezetek, munkahelyi közösségek bővülő figyelmességgel, egyre jobban elmélyülő szakszerűséggel szervezik és végzik a szervezetek, közösségek és egyének ilyen célú felkészítését, szocialista formálását, a szocialista gondolkodás-, munka- és életmód fejlesztését, valamint erősítését. Ebben a munkában igen jelentős szerepet töltenek be a szocialista versenyek és különböző munkamozgalmak.

A szocialista verseny- és munkamozgalmak a szocialista társadalom építésével egyidőben keletkezett tömeges mozgalmi formák, amelyek a szocializmus nemzetközi és hazai történetében egyaránt végig vonulnak. Az MSZMP a szocializmus magasabb színvonalon való építésének viszonyaihoz, feltételeihez és követelményeihez igazítva továbbfejlesztette, korunk reális igényeivel összhang-ba hozva következetes erőfeszítéseket tesz a szocialista emberközösség nevelés ezen iskoláinak mind tömegesebb kibontakoztatására.

A Központ Hadtáp szervezeteiben is a szocialista verseny- és munkamozgalmak tömeges kibontakozásának vagyunk tanúi. Hagyományai hosszú időre nyúlnak vissza. További szélesítésükhöz, tartalmuk, szervezeti formáik tökéletesítéséhez különös súllyal járult hozzá az MSZMP XI. kongresszusára való felkészülés, történelmi évfordulóink méltó, tevőlegesen ünneplése. Mindenek előtt ki kell emelnünk a személyi állomány, a dogozók széles körű és napjainkban is tovább szélesedő kezdeményezését, igényességének fokozódását a mozgalmak szervezettségének, irányításának javítására, a helyi követelmények pontosabb feltárására, a parancsnokok, párt-, KISZ- és szakszervezeti szervek összehangoltabb tevékenységére. A parancsnokok, párt- és tömegszervezetek nagyobb igényességgel, következetességgel, s bővülő tapasztalatok birtokában – bár egyenlőre különböző mélységű és színvonalú megközelítésben – szervezik, irányítják ezeket a mozgalmakat. Ezek a pozitív tényezők együttesen képezik a munkaversenyek és mozgalmak gyorsütemű továbbfejlesztésének feltételeit és bázisát.

A sorállománnyal rendelkező alakulatok katonái hosszú évekre visszamenően 80–90%-os benevezéssel vesznek részt a szocialista versenymozgalomban. 1975-ben a benevezettek 53%-a ért el különböző címeket. Erősödő tendenciaként bontakozott ki a magasabb minősítések és az alegységek által elért címek évről-évre növekvő száma. A „Kiváló raj”-ok 1975-ben a tavalyihoz viszonyítva megduplázódtak, az „Élenjáró szakasz”-ok másfélszeresére emelkedtek, egy század elérte az „MN kétszeres kiváló század” megtisztelő címet, közel duplájára nőtt az „MN kétszeres kiváló katonáinak” a száma.

Külön említésre méltó az a fejlődés, amit a hivatásos tiszthelyettes hallgatók körében értek el. Ma a „Kiváló” és „Élenjáró” hallgatók aránya az MN 4010 tiszthelyettes hallgatóinál a többi tiszthelyettesképző bázishoz viszonyítva kedvezőbb eredménynek minősíthető.

A katonai szocialista verseny – több éves tapasztalatok alapján – eredményesen segíti a katonák, katonai közösségek erkölcsi-politikai arculatának formálását, a katonai fegyelem erősödését, a szakmai munkák minőségi végrehajtását. Ezen kedvező átlag eredmények mellett azonban számon kell tartanunk e mozgalmi formában jelentkező fogyatékoságokat is. Katonáink törekvése, egyéni kollektív igénye mellett még nem mindenütt fordítanak megfelelő figyelmet a katonák felvilágosítására a verseny követelményeire vonatkozóan, helyenként és esetenként megsértik a verseny folyamatosságának biztosításával kapcsolatos előírásokat. Néha találkozunk a katonák, főleg a vizsgákat megelőző, kampány jellegű felkészítésével.

Általában kedvező mennyiségi és minőségi eredmények, de főleg egy intenzív kibontakozási folyamat jellemzi a polgári dolgozók munkaversenyeit és mozgalmait. Az üzemi jellegű intézetek, szervek (elhelyezési-építési, textiltisztító-javító üzem, méretes műhelyek, tervező, kivitelező vállalatok) állományának jelentős része jól működő, megfelelően szabályozott „Szocialista brigádok”-ban végzi munkáját. Szocialista brigádjaink a szocialista ember- és közösség formálás, a munka minősége, hatékonysága fokozásának szilárd helyi pillérei. Össztevékenységük a termelési célkitűzések maradéktalan elérése mellett átfogja a brigádtagok politikai, szakmai, általános műveltségi fokozását, társadalmi, közeleti kötelezettségeikre való felkészítésüket, fejleszti érdeklődésüket a helyi és társadalmi ügyekért, felelősségüket egymásért, az intézetek egészének fejlődéséért.

A szocialista munkamozgalmaknak nagyon változatos formái alakultak ki a központi raktárakban, gyógyintézetekben, a közlekedési szervezetekben, a különböző főigazgatóságoknál (igazgatóságoknál) és azok alárendeltjeinél. Ezek szolgálati-szakmai tevékenysége, s így a mozgalmak helyi feltételei is azonban lényegesen eltérnek egymástól és valamennyi az üzemi tevékenységet folytató szervezetektől. Ezeknél a munkaverseny és ennek fő formáját képező brigádmozgalom feltételei nincsenek meg.

Ezért előjáróikkal, parancsnokságaikkal, párt- és tömegszervezeteikkal együtt keresik, napról-napra életképesebben, célratörőbben, nagyobb tudatossággal és konkrétsággal alakítják azokat a formákat, amelyek a dolgozók, az egész személyi állomány szocialista nevelésének, munkastílusának, a szervezetek szocialista jellegének, a szocialista személyiségek kialakításának mind teljesebb kibontakoztatását segítik elő. Ezeknél a szervezeteknél a munkamozgalmak alapvető formái a „Szocialista kollektíva” és a „Szocialista munkastílus”. Ezeket jól kiegészítik a különböző címek elnyerésére indított, különböző egyéni vállalások, az olyanokra való törekvés mint: a kiváló ifjú orvos, mérnök, közgazdász, technikus, kiváló tervező iroda, intézetek kiváló dolgozója stb.

Ezek a mozgalmi formák állandóan gyarapodnak, tökéletesedik követelményrendszerük. Egyik legpozitívabb jellemzőjük a folytonosan szélesedő tömegigény az ezekben való önkéntes részvételre. Ugyanakkor azzal is bátran szembe kell néznünk, hogy a jóindulatúan és a dolgozók kezdeményezésére kialakult olyan formákat, melyek feltételei nincsenek meg, illetve, amelyek nem hozhatók összhangba a szervezet rendeltetésével, megszüntessék. A dolgozók reális felvilágosításával, a művelhető formák pontos cél- és tartalmi feltárásával, a dolgozók demokratikus fórumain szükséges ezt a munkát elvégezni.

Az MSZMP MNHF VB az elmúlt években több ízben megvizsgálta a Központ Hadtápban folyó szocialista verseny-, valamint munkamozgalmak helyzetét, s meghatározta ezek fejlesztésének további feladatait. Ugyanakkor kidolgozta ajánlásait a szolgálatiág-főnökök, parancsnokok felé a mozgalmak szervezésének, irányításának, értékelésének további szabályozására. A pártalapszervezetek titkárai és vezető politikai munkások előtt értelmezte a verseny és egyéb mozgalmak szervezésének alapvető elvi, gyakorlati kérdéseit.

A mozgalmak továbbfejlesztésének ma az egyik legaktuálisabb feladata a helyi kezdeményezések további kibontakoztatásával, a helyi formák és tartalmi követelmények minél pontosabb körvonalazásával párhuzamosan tovább munkálkodni a központi, ágazati és helyi szabályozásokon. Ez utóbbiakat olyan számvetéssel tervezzük kialakítani, hogy 1–1,5 éven belül elvégezzük a szervezetekben folyó és folytatható formákkal kapcsolatos általánosításokat. Ezek felhasználásával egységes rendszerbe foglalhatjuk a versenyek és munkamozgalmak cél-követelmény-értékelési-össztönzési-elismerési rendszerét, valamint a vezetési szintek között összehangolt irányítási rendjét. Ezen időszak alatt a parancsnokságok, párt-, és KISZ-, szakszervezeti szervek feladata, hogy ezirányú tevékenységük szorosabb koordinálásával maximálisan érvényesítsék a dolgozók helyi kezdeményezését, odaadó türelemmel, az idevonatkozó utasítások, intézkedések, állásfoglalások, szabályozások ismételt tanulmányozásával tökéletesítsék és folytassák az intézeten belüli mozgalmakat.

A szocialista verseny-munkamozgalmak szervezése az egyszemélyi parancsnokok feladata. Olyan erő ez a kezében, amely jelentősen segíti, a szocialista ember és közösségi típus, a szocialista gondolkodás-élet-munkamorál céltudatos,

konkrét, folyton növekvő követelmények szerinti kialakításában; a munka magasabb termelékenységének megvalósításában; a szocialista emberi viszonyok fejlesztésében; az egyéni és kollektív felelősség, öntevékenység, kezdeményezés, a hibák elleni harc, a közügyekért érdeklődő, azokért tenni akaró és tenni tudó emberformálásban.

Ehhez a benevezett dolgozóknak a munkaköri kötelezettség „megfelelő” teljesítésén túl kell egy tartalmilag jól körülhatárolt többlet vállalást teljesíteni a szervezetek alaprendeltetéséből fakadó feladatok minél jobb, magasabb szintű, hatékonyabb teljesítése és a dolgozók, kollektívák tudati fejlődése érdekében.

A munkaversenyek és -mozgalmak helyileg alakított (alakítandó) követelményei – az előbbiekből vázolt általános célkitűzések elérésére – öleljék fel a dolgozók politikai, általános és szakmai műveltségének, munkatapasztalataik bővítésének, társadalmi és közéleti tevékenységük kialakításának, képességeik hasznosításának, egyéniségük és kollektív tulajdonságaik fejlesztésének feladatait. Irányítsák a mozgalmakban részt vevők figyelmét a munka szervezésének javítására, ösztönözzenek a munkafolyamatok, munkatechnológiák ésszerűsítésére. Használják fel ezeket az újítómozgalmak ismételt fellendítésére. A vállalkozók (benevezettek) legyenek az élharcosai az idővel, munkaidővel, anyaggal, energiával, eszközzel való takarékoságnak, a balesetmentes munkavégzésnek, a vezetési módszerek korszerűsítésének, az üzemi demokrácia továbbfejlesztésének. A termelő és szolgáltató üzemeknél határozzanak el vállalásokat az önköltség csökkentésében, a kapacitások minél teljesebb kihasználásában, a munkahelyi kiszolgálás és ellátás színvonalának emelésében, a helyes létszámgazdálkodásban, a munka műszaki színvonalának fejlesztésében.

Természetesnek tűnik, hogy az egyes intézetek feladatai, rendeltetése és ezekből fakadó jellege miatt a mozgalmak tartalmi követelményeit helyileg szükséges pontosítva kidolgozni. Ez csak a parancsnokságok irányításával, a párt-, KISZ-, szakszervezeti szervek együttes és összehangolt erőfeszítéseivel, a dolgozók véleményének, javaslatainak figyelembevételével munkálható ki. Már maga a szervező munka kell, hogy demonstrálja a dolgozók széles körének érdekeltségét, véleménynyilvánításának igényét. Szükségesnek tartjuk, hogy a versenyek és mozgalmak szervezői hasznosítsák az azonos jellegű intézetek, szervek ezirányú tapasztalatait, kölcsönösen cseréljék ki véleményüket.

A közlemény nem tűzte célul a mozgalmak egyéb, de szintén lényeges kérdéseit, mint a mozgalmak értékelése, ösztönzése, demokratizmusa, nyilvánossága stb. Ezekre vonatkozóan a honvédelmi miniszter elvtárs parancsai és utasításai tartalmazzák az irányelveket. Az ösztönzésre vonatkozóan ezekből felhívom az olvasó figyelmét arra, hogy a parancsnokok rendelkezésére álló anyagi eszközöket (béremelési, jutalmazási, premizálási, részesedési stb. keretek) a lehetőségtől függően a „munkaverseny útján állítsák a hatékonyabb munkavégzés elismerésének szolgálatába”. (Irányelvek az MSZMP XI. kongresszusa felszabaddulásunk 30. évfordulója tiszteletére indított munkaverseny szervezéséhez 330/1974. szám.)

A parancsnokok bátrabban éljenek a viszonylag széles skálájú elismerési-ösztönzési lehetőségeik ez irányú felhasználásával. A törvényes kereteken belül módjukban áll ehhez a jutalomszabadság, jutalom üdülések, rövidebb társas utazások, anyagi jutalmak egy részének ilyen célra történő alkalmazása. Ezen kívül a parancsnoki gyakorlat még további ösztönzési módokat is lehetővé tesz. Csak gondolatként elég utalni az olyan esetekre, amikor a parancsnoknak

egyébként azonos feltételekkel rendelkező dolgozók szociális vagy egyéb jellegű problémáinak megoldásában kell döntést hoznia. Ilyen esetekben vegye figyelembe, részesítse előnyben a többletet vállaló, vagy ezt a vállalását huzamosabb ideig teljesítő dolgozókat.

Úgy gondolom ennek a lehetőségnek bátor felhasználása és érvényesítése az elismerési gyakorlatban jelentős lehetőséget, ugyanakkor komoly ösztönzést is adhat a munkamozgalmak további fellendítéséhez.

A munkaversenyektől, mozgalmaktól mindenekelőtt a szocialista emberközösség-gondolkodás-életmód-munkastílus nagyobb ütemű fejlődését, összességében a Központ Hadtápra váró feladatok magasabb szintű, maradéktalan, a tudományos és technikai fejlődéssel mindig lépést tartó végrehajtásának elősegítését kell elvárunk. Ez a nagy célkitűzés és lehetőség irányítsa az erre irányuló szervező és végrehajtó munkát, legyen ez állandóan a parancsnokságok, párt-, KISZ- és szakszervezeti szervek figyelmének középpontjában.